

Sygn. akt: I C 3/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 listopada 2020 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym: Przewodniczący sędzia Juliusz Ciejek

Protokolant: sekr. sądowy Anna Kosowska

po rozpoznaniu w dniu 3 listopada 2020 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa **M. B.**

przeciwko (...) **Spółce Akcyjnej z siedzibą w G.**

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 100.000 (sto tysięcy) zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 6 stycznia 2018 do dnia zapłaty,

II. w pozostałym zakresie powództwo oddala,

III. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 19.306 zł 12 gr (dziewiętnaście tysięcy trzysta sześć złotych dwanaście groszy) tytułem kosztów procesu.

Sygn. akt I C 3/18

UZASADNIENIE

Powódka M. B. wniosła o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanej (...) S.A z siedzibą w G. kwoty 100.000 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 26 grudnia 2016 r. do dnia zapłaty, stanowiącej wynagrodzenie za bezumowne korzystanie przez pozwaną z nieruchomości powódki w okresie od 29 grudnia 2007 r. do 17 października 2017 r. Jednocześnie domagała się zasądzenia na swoją rzecz od pozwanej kosztów procesu według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje żądanie, wskazała, że w okresie objętym powództwem przez teren działek nr (...) położonych w O. przebiegały: linia elektroenergetyczna średniego napięcia 15kV i linie elektroenergetyczna wysokiego napięcia. Podniosła, że toczyło się postępowanie przed Sądem Rejonowym w O. w sprawie (...)w przedmiocie ustanowienia służebności przesyłu polegającej na prawie korzystania z posadowionych na ww. działkach urządzeń elektroenergetycznych. Prawomocnym postanowieniem z dnia 17 października 2017 r. w sprawie (...) Sąd Okręgowy w O. ustalił obszar obciążenia powierzchni ograniczonego użytkowania i wyłączonego użytkowania z uwagi na ustanowioną służebność przesyłu. Z uwagi na powyższe w ocenie powódki w okresie od 29 grudnia 2007 r. do 17 października 2017 r. pozwana korzystała bezumownie z jej nieruchomości (k. 4-5v).

Pozwana (...) S.A. z siedzibą w G. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na jej rzecz od powódki kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew wniosła o doprecyzowanie przez powódkę, odnośnie których linii dochodzi zapłaty z tytułu bezumownego korzystania. Wskazała, że na mocy postanowienia wydanego w sprawie o sygn. akt (...)((...)) stwierdzono nabycie przez zasiedzenie na rzecz pozwanej służebności gruntowej w stosunku do części urządzeń elektroenergetycznych posadowionych na działkach powódki. Niezależnie od powyższego pozwana zakwestionowała kwotę wynagrodzenia za bezumowne korzystanie jako nieudowodnioną i znacznie wygórowaną (k. 18-19).

Pismem z dnia 22 lutego 2018 r. powódka sprecyzowała, że żądanie wynagrodzenia za bezumowne korzystanie przez pozwaną z nieruchomości powódki dotyczy urządzeń elektroenergetycznych w postaci linii SN 15kV relacji O.- (...) i linii SN 15 kV relacji B.- (...) (działka nr (...)) oraz linii SN 15 kV relacji B.- (...) i linii SN 15 kV relacji O.-T. (k. 52-52v).

W odpowiedzi na sprecyzowane stanowisko powódki pozwana podtrzymała swoje dotychczasowe stanowisko (k. 55).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka M. B. (poprzednio C.) od 2005 r. jest właścicielką nieruchomości gruntowej położonej w miejscowości O.-Z., którą otrzymała w darowiźnie od ojca. Nieruchomość składa się z:

- działki ewidencyjnej numer (...) o powierzchni 3,9671 ha, dla której Sąd Rejonowy w O. prowadzi księgę wieczystą o numerze (...).

- działki ewidencyjnej numer (...) o powierzchni 3,8214 ha, dla której Sąd Rejonowy w O. prowadzi księgę wieczystą o numerze (...),

(dowód: bezsporne, dane z elektronicznej księgi wieczystej pod adresem: ekw.ms.gov.pl dot. ksiąg nr (...) i (...), wypis z rejestru gruntów k. 9)

Na w/w nieruchomościach powódki posadowione są w czasie poprzedzającym okres gdy powódka stała się ich właścicielką następujące urządzenia elektroenergetyczne:

- linia SN relacji (...) - D., linia napowietrzna SN 15 kV przewody gołe (stalowo-aluminiowe) o długości linii 5 m na terenie działki nr (...), układ linii płaski, system ochrony przeciwpożarowej – uziemienie ochronne, odległość pomiędzy skrajnymi przewodami linii – 3,6 m, jeden słup żelbetowy odporowy narożny,

- linia SN relacji (...) - D. przez (...) K., linia napowietrzna SN 15 kV przewody gołe (stalowo-aluminiowe) o długości linii 71 m na terenie działki nr (...), układ linii płaski, system ochrony przeciwpożarowej – uziemienie ochronne, odległość pomiędzy skrajnymi przewodami linii – 3,6 m, jeden słup żelbetowy odporowy narożny,

- linia SN relacji (...) - S., linia napowietrzna SN 15 kV przewody gołe (stalowo-aluminiowe) o długości linii 123 m na terenie działki nr (...), układ linii płaski, system ochrony przeciwpożarowej – uziemienie ochronne, odległość pomiędzy skrajnymi przewodami linii – 3,6 m, dwa słupy żelbetowe przelotowe oraz jeden słup żelbetowy narożny,

- linia SN relacji (...) - W., linia napowietrzna SN 15 kV przewody gołe (stalowo-aluminiowe) o długości linii 138 m na terenie działki nr (...), układ linii płaski, system ochrony przeciwpożarowej – uziemienie ochronne, odległość pomiędzy skrajnymi przewodami linii – 3,6 m, jeden słup żelbetowy przelotowy i jeden słup żelbetowy odporowy-narożny,

- linia SN relacji (...) - (...), linia napowietrzna SN 15 kV przewody gołe (stalowo-aluminiowe) o długości linii 164 m na terenie działki nr (...), układ linii płaski, system ochrony przeciwpożarowej – uziemienie ochronne, odległość pomiędzy skrajnymi przewodami linii – 3,6 m, dwa słupy żelbetowe przelotowe i jeden słup żelbetowy narożny,

- linia SN relacji (...) - (...), linia napowietrzna SN 15 kV przewody gołe (stalowo-aluminiowe) o długości linii 190 m na terenie działki nr (...), układ linii płaski, system ochrony przeciwpożarowej – uziemienie ochronne, odległość

pomiędzy skrajnymi przewodami linii – 3,6 m, jeden słup żelbetowy przelotowy, jeden słup wirowany przelotowy i jeden słup wirowany odporowo narożny,

- linia SN relacji (...) - J., linia napowietrzna SN 15 kV przewody gołe (stalowo-aluminiowe) o długości linii 5 m na terenie działki nr (...) i długości linii 220 m na terenie działki nr (...), układ linii płaski, system ochrony przeciwpożarowej – uziemienie ochronne, odległość pomiędzy skrajnymi przewodami linii – 3,6 m, dwa słupy żelbetowe przelotowe i jeden słup żelbetowy odporowo-narożny, wszystkie na działce nr (...),

- linia SN relacji B. - (...), linia napowietrzna SN 15 kV przewody gołe (stalowo-aluminiowe) o długości linii 50 m na terenie działki nr (...) i długości linii 187 m na terenie działki nr (...), układ linii płaski, system ochrony przeciwpożarowej – uziemienie ochronne, odległość pomiędzy skrajnymi przewodami linii – 3,6 m, jeden słup kratowy mocny i jeden słup żelbetowy odporowo-narożny, oba na działce nr (...),

- linia SN relacji (...) - D., linia napowietrzna SN 15 kV przewody gołe (stalowo-aluminiowe) o długości linii 50 m na terenie działki nr (...) i długości linii 200 m na terenie działki nr (...), układ linii płaski, system ochrony przeciwpożarowej – uziemienie ochronne, odległość pomiędzy skrajnymi przewodami linii – 3,6 m, jeden słup żelbetowy rozgałęźny odporowo-narożny i jeden słup żelbetowy odporowo-narożny, oba na działce nr (...),

- linia SN relacji (...) - D. odg. (...) O- (...) Z. (...), linia napowietrzna SN 15 kV przewody gołe (stalowo-aluminiowe) o długości linii 72 m na terenie działki nr (...) i długości linii 28 m na terenie działki nr (...), układ linii płaski, system ochrony przeciwpożarowej – uziemienie ochronne, odległość pomiędzy skrajnymi przewodami linii – 3,6 m, jeden słup żelbetowy odporowy na działce nr (...),

- linia SN relacji (...) - T., linia napowietrzna SN 15 kV przewody niepełno izolowane (aluminiowe) o długości linii 112 m na terenie działki nr (...), układ linii płaski zawężony, system ochrony przeciwpożarowej – uziemienie ochronne, odległość pomiędzy skrajnymi przewodami linii – 1,0 m, dwa słupy wirowane przelotowe na działce nr (...).

(dowód: mapy k. 41-42, opinia pisemna biegłego R. J. (1) k. 245-261, pisemna opinia biegłego z zakresu szacowania nieruchomości P. W. k. 368-381, opinia biegłego K. W. w aktach sprawy (...)SR w O. k. 317-322)

Przed Sądem Rejonowym w O. prowadzone było postępowanie z wniosku pozwanej z udziałem powódki o stwierdzenie zasiedzenia służebności gruntowej polegającej na prawie korzystania z posadowionych na nieruchomościach powódki urządzeń elektroenergetycznych.

Na mocy postanowienia Sądu Okręgowego w O. z dnia 19 maja 2016 r. sygn. akt (...) pozwana nabyła przez zasiedzenie służebność gruntową:

1. obciążającą nieruchomość powódki oznaczoną numerem działki (...) polegającą na prawie lokalizacji i korzystania z posadowionych na tej nieruchomości urządzeń elektroenergetycznych w postaci:

- linii napowietrznej oraz 1 słupa żelbetowego stanowiących element linii SN 15 kV relacji (...) – D., odg. (...) O- (...) Z. (...),

- linii napowietrznej stanowiącej element linii SN 15 kV relacji (...) – J.,

wraz z prawem nieograniczonego dostępu do tych urządzeń w zakresie niezbędnym do eksploatacji, bieżącej konserwacji, remontów modernizacji oraz naprawa zgodnie z ich przeznaczeniem,

2. obciążającą nieruchomość powódki oznaczoną numerem działki (...) polegającą na prawie lokalizacji i korzystania z posadowionych na tej nieruchomości urządzeń elektroenergetycznych w postaci:

- linii napowietrznej stanowiącej element linii SN 15 kV relacji (...) – D., odg. (...) O- (...) Z. (...),

- linii napowietrznej oraz 1 słupa żelbetowego stanowiących element linii SN 15 kV relacji (...) – D.,
- linii napowietrznej oraz 3 słupów żelbetowych stanowiących element linii SN 15 kV relacji (...) – S.,
- linii napowietrznej oraz 3 słupów żelbetowych stanowiących element linii SN 15 kV relacji (...) – J.,
- linii napowietrznej oraz 1 słupa żelbetowego stanowiących element linii SN 15 kV relacji (...) – D. przez (...) K.,
- linii napowietrznej oraz 2 słupów żelbetowych stanowiących element linii SN 15 kV relacji (...) – W.,
- linii napowietrznej oraz 3 słupów żelbetowych stanowiących element linii SN 15 kV relacji (...),

wraz z prawem nieograniczonego dostępu do tych urządzeń w zakresie niezbędnym do eksploatacji, bieżącej konserwacji, remontów modernizacji oraz naprawa zgodnie z ich przeznaczeniem.

(dowód: postanowienie SO w O. sygn. (...).k. 43-44v)

Następnie przed Sądem Rejonowym w O. prowadzone było postępowanie z wniosku powódki z udziałem pozwanej o ustanowienie służebności przesyłu w stosunku do tych urządzeń elektroenergetycznych posadowionych na nieruchomościach powódki, które nie były objęte wydanym uprzednio postanowieniem w przedmiocie zasiedzenia.

Na mocy postanowienia Sądu Okręgowego w O. z dnia 17 października 2017 r. sygn. akt(...)ustanowiono na rzecz pozwanej służebność przesyłu polegającą na prawie lokalizacji i korzystania z posadowionych na nieruchomościach powódki urządzeń elektroenergetycznych:

- linii napowietrznej stanowiącej element linii SN 15 kV relacji (...) – dotyczy działki nr (...),
- linii napowietrznej stanowiących element linii SN 15 kV relacji B. – (...) – dotyczy działek nr (...),
- linii napowietrznej stanowiących element linii SN 15 kV relacji (...) – T. – dotyczy działki nr (...),

wraz z prawem nieograniczonego dostępu do tych urządzeń w zakresie niezbędnym do eksploatacji, bieżącej konserwacji, remontów modernizacji oraz naprawa zgodnie z ich przeznaczeniem.

(dowód: postanowienie SO wO.sygn. akt (...).k. 53-53v, 93-94)

(...) powódki składające się z działek o numerach (...) pełnią funkcję terenów rolnych. Od chwili otrzymania ich przez powódkę były wykorzystywane rolniczo. Uprawiał je brat powódki. 4-5 lat temu na ich części zamontowano urządzenia fotowoltaiczne.

Obie działki są położone na terenie, dla którego brak jest aktualnego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Również w latach poprzednich planu takiego nie było. Zgodnie ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta O. zatwierdzonym uchwałą z dnia 19 grudnia 2001 r., obowiązującym do 26 maja 2010 r. obszar tych działek położony był na postulowanych terenach rezerwy terenów przemysłowo-składowych i działalności gospodarczej. Zgodnie ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta O. zatwierdzonym uchwałą z dnia 26 maja 2010 r. i uchwałą z 15 maja 2013 r., obowiązującymi do dzisiaj, obszar tych działek położony był na postulowanych terenach obszarów usług, przemysłu i składów oraz innej aktywności gospodarczej.

Przebiegające nad działką nr (...) przewody linii (...) - T. znajdują się w południowej części działki, nie powodując utrudnień w gospodarowaniu zgodnym z przeznaczeniem gruntu. Na tej działce występuje powierzchnia całkowicie wyłączona z eksploatacji z uwagi na posadowione tam dwa stanowiska ze słupami i wynosi ona 13,2 m² (2 x 6,6 m²).

Z kolei na działce numer (...) obszar gruntów wyłączonych z eksploatacji z uwagi na posadowione urządzenia elektroenergetyczne wynosi 153 m².

Łącznie zatem obszar wyłączony całkowicie z eksploatacji z uwagi na posadowione na nieruchomościach powódki urządzenia elektroenergetyczne wynosi 166,2 m².

(dowód: opinia pisemna biegłego R. J. (1) k. 245-261, ustna opinia uzupełniająca biegłego R. J. (1) k. 317-318v, zeznania powódki k. 470, mapy k. 41-42, opinia biegłego z zakresu szacowania nieruchomości P. W. k. 368-381)

Obszar służebności gruntowej polegającej na prawie korzystania z posadowionych na nieruchomościach powódki urządzeń elektroenergetycznych wynosi:

- 653 m² dla linii napowietrznej SN 15 kV relacji (...) (działki nr (...)),
- 945 m² dla linii napowietrznej SN 15 kV relacji B. – (...) (działki nr (...)),
- 450 m² dla linii napowietrznej SN 15 kV relacji (...) – T. (działki nr (...)).

łącznie 2.048 m².

(dowód: opinia biegłego K. W. w aktach sprawy(...)SR w O. k. 317-322)

Należność za 1 m² z tytułu wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości, w przypadku nieruchomości stanowiących działki gruntu oznaczone numerami 41 i 42, przeznaczone na cele rolne, wynosiła:

- od 1 stycznia do 31 grudnia 2007 r. – 25 zł/m²,
- od 1 stycznia do 31 grudnia 2008 r. – 34 zł/m²,
- od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r. – 34 zł/m²,
- od 1 stycznia do 31 grudnia 2010 r. – 35 zł/m²,
- od 1 stycznia do 31 grudnia 2011 r. – 35 zł/m²,
- od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 r. – 32 zł/m²,
- od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r. – 32 zł/m²,
- od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 r. – 27 zł/m²,
- od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 r. – 27 zł/m²,
- od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 r. – 23 zł/m²,
- od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r. – 23 zł/m².

(dowód: pisemna opinia biegłego z zakresu szacowania nieruchomości P. W. k. 368-381)

W ww. okresie współczynnik K jako współczynnik z tytułu współkorzystania z gruntu przez właściciela nieruchomości uwzględniający sposób wykorzystania gruntu, rodzaj urządzeń i zakres oddziaływania tych urządzeń na gruncie, a także zakres możliwości wykorzystania gruntu przez właściciela i związane z tym ograniczenia wynosił odpowiednio:

- od 0,2 do 0,1 w zakresie w jakim z gruntu korzystałby zakład energetyczny,
- od 0,8 do 0,9 w przypadku gdyby z gruntu korzystał jego właściciel.

(dowód: ustna opinia biegłego z zakresu szacowania nieruchomości P. W. k. 469-470)

Sąd zważył, co następuje:

W świetle ustalonych okoliczności faktycznych sprawy powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Na wstępie rozważań należy podkreślić, że przy ocenie zgłoszonego roszczenia o zapłatę wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności przesyłu, należało mieć na uwadze fakt, że między stronami niniejszego procesu toczyło się przed Sądem Rejonowym w O. postępowanie o ustanowienie służebności przesyłu w stosunku do urządzeń elektroenergetycznych objętych pozwem w niniejszej sprawie. Na mocy prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego w O. z dnia 17 października 2017 r. sygn. akt (...) ustanowiono na rzecz pozwanej służebność przesyłu w stosunku do urządzeń elektroenergetycznych:

- linii napowietrznej stanowiącej element linii SN 15 kV relacji (...) – dotyczy działki nr (...),
- linii napowietrznej stanowiących element linii SN 15 kV relacji B. – (...) – dotyczy działek nr (...),
- linii napowietrznej stanowiących element linii SN 15 kV relacji (...) – T. – dotyczy działki nr (...).

Powyższe oznacza, że przed 17 października 2017 r. pozwana korzystała z nieruchomości powódki bez tytułu prawnego.

W ocenie Sądu, w realiach niniejszej sprawy powinien mieć zastosowanie art. 365 § 1 k.p.c., zgodnie z którym orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. Powołany przepis wskazuje na to, że inne sądy i organy państwowe muszą brać pod uwagę nie tylko fakt istnienia, ale także treść prawomocnego orzeczenia sądu. Oznacza to, że inne sądy i organy państwowe są obowiązane uwzględniać treść prawomocnego orzeczenia sądu w wydawanych przez nie rozstrzygnięciach. R. legis art. 365 § 1 k.p.c. polega na tym, że gwarantuje on zachowanie spójności logiki działania organów państwowych, zapobiegając funkcjonowaniu w obrocie prawnym rozstrzygnięć nie do pogodzenia w całym systemie sprawowania władzy (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 16 listopada 2011r., sygn. akt I ACa 528/11, niepubl.). Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 marca 2014r. w sprawie (...) (LEX nr 1446456), regulacje przewidziane w art. 365 § 1 i art. 366 k.p.c. gwarantują stabilność określonej orzeczeniem sądowym sytuacji prawnej, uniemożliwiając jej podważenie przez stronę niezadowoloną z rozstrzygnięcia i zobowiązując do jej respektowania inne sądy oraz inne organy państwa w określonych przez ustawę granicach. Należy podkreślić, że tym samym regulacje te realizują jedną z najistotniejszych gwarancji konstytucyjnych jaką jest prawo do rozstrzygnięcia sprawy przez niezawisły sąd (art. 45 ust. 1 Konstytucji), która nie byłaby możliwa do osiągnięcia bez stabilności, pewności i niewzruszalności rozstrzygnięć sądowych. Są także jedną z gwarancji powagi wymiaru sprawiedliwości. Sąd Najwyższy w powołanym orzeczeniu stwierdził, że zasada odpowiedzialności pozwanego, przesądzona w prawomocnym wyroku uwzględniającym część roszczenia, jest wiążąca w sprawie o zasądzenie pozostałej jego części.

Związanie treścią prawomocnego orzeczenia oznacza nakaz przyjmowania przez podmioty wymienione w art. 365 § 1 k.p.c., że w objętej orzeczeniem sytuacji faktycznej stan prawny przedstawia się tak, jak to wynika z sentencji wiążącego orzeczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 2011r., sygn. akt IV CSK 563/10, LEX 864020). W szczególności nie jest dopuszczalne prowadzenie ponownego sporu co do okoliczności faktycznych stanowiących podstawę rozstrzygnięcia zakończonych sporu sądowego. Inaczej ujmując, nie jest dopuszczalne w świetle art. 365 § 1

k.p.c. odmienne ustalenie zaistnienia, przebiegu i oceny istotnych dla danego stosunku prawnego zdarzeń faktycznych w kolejnych procesach sądowych między tymi samymi stronami, chociażby przedmiot tych spraw się różnił (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2011r., sygn. akt PK 225/10, LEX 896456). Na podstawie art. 365 § 1 k.p.c. moc wiążącą ma, co do zasady, sentencja orzeczenia sądu wydana w innej sprawie, jednak nie w każdym przypadku. W wyroku z dnia 29 września 2011r. w sprawie o sygn. (...) (LEX nr 1129162) Sąd Najwyższy uznał, że moc wiążącą na podstawie art. 365 § 1 k.p.c. ma wprawdzie jedynie sentencja orzeczenia, niemniej jednak w niektórych przypadkach, jak np. w razie oddalenia powództwa, ze względu na ogólność rozstrzygnięcia, doniosłość przy ustalaniu zakresu mocy wiążącej prawomocnego orzeczenia, czyli granic prawomocności materialnej orzeczenia, mogą mieć moc wiążącą także zawarte w uzasadnieniu orzeczenia motywy rozstrzygnięcia.

Określony w art. 365 k.p.c. zakres związania sądu treścią prawomocnego orzeczenia oznacza także zakaz dokonywania ustaleń sprzecznych z uprzednio osądzoną kwestią, a nawet niedopuszczalność prowadzenia w tym zakresie postępowania dowodowego. Moc wiążąca jest przedmiotem rozpoznania wtedy, gdy rozpoznawana jest inna sprawa, a kwestia rozstrzygnięta wcześniejszym wyrokiem stanowi zagadnienie wstępne. Odnosi się ona do faktu istnienia prawomocnego orzeczenia oraz do waloru prawnego rozstrzygnięcia zawartego w treści orzeczenia. Skutkiem pozytywnym (materialnym) jest to, że rozstrzygnięcie zawarte w orzeczeniu stwarza taki stan prawny, jaki z niego wynika, czyli sądy rozpoznające spór muszą przyjmować, że dana kwestia kształtuje się tak, jak to przyjęto we wcześniejszym, prawomocnym orzeczeniu. Związanie dotyczy sentencji wyroku i motywów w tych granicach, jakie stanowią konieczne uzupełnienie rozstrzygnięcia. W konsekwencji nikt nie może kwestionować faktu istnienia prawomocnego wyroku i jego treści oraz motywów rozstrzygnięcia (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2012r., sygn. akt III PK 53/11, OSNP 2013/1-2/11).

Skoro Sąd Okręgowy w O. w sprawie (...) przyjął, że pozwana korzysta z nieruchomości powódki od 18 października 2017 r. w oparciu o ustanowioną służebność przesyłu, to zdaniem Sądu zakres związania treścią prawomocnego orzeczenia obejmuje nie tylko samą zasadę odpowiedzialności pozwanej spółki sprowadzający się do przesądzenia obowiązku zapłaty wynagrodzenia za korzystanie z gruntów powódki bez podstawy prawnej za okres do 17 października 2017 r. włącznie, ale także ustalony w drodze dowodu z opinii biegłego K. W. obszar nieruchomości, na którym są posadowione urządzenia i linie elektroenergetyczne należące do pozwanej spółki.

W ramach postępowania w sprawie (...) (...) Sąd Rejonowy w O. zajął się kwestią określenia powierzchni, która na skutek posadowienia urządzeń elektroenergetycznych jest trwale wyłączona spod użytkowania lub z której korzystanie jest ograniczone. Powierzchnia zajęta przez urządzenia elektroenergetyczne już raz została ustalona i Sąd rozpoznający niniejszą sprawę jest związany tymi ustaleniami. Dopóki ta powierzchnia nie ulegnie zmianie (choćby wskutek wybudowania na gruntach powodów nowych urządzeń lub linii elektroenergetycznych lub usunięcia z nieruchomości powodów poszczególnych elementów sieci elektroenergetycznej) i tym samym nie dojdzie do zmiany okoliczności faktycznych będących podstawą roszczenia, dopóty Sąd w realiach niniejszej sprawy nie może dokonywać samodzielnych ustaleń dotyczących zakresu korzystania przez pozwaną z nieruchomości powódki bez tytułu prawnego. Wobec braku zmian w stanie faktycznym jest to element mający stały charakter, który decyduje o wysokości wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości. Zaakceptowanie przeciwnego poglądu oznaczałoby, że każdy sąd, który orzekałby w przedmiocie określenia wysokości wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości, mógłby dochodzić do innych wniosków i na nowo ustalać obszar gruntu, z którego korzystanie jest wyłączone lub ograniczone, w zależności od metodologii przyjętej przez biegłego, a to z punktu widzenia jednolitości i stabilności orzecznictwa nie byłoby pożądanym.

Sąd w niniejszym postępowaniu przyjął więc powierzchnię, z której korzystanie jest ograniczone, a mianowicie pasa eksploatacyjnego urządzeń elektroenergetycznych w postaci linii napowietrznych relacji: (...), B. – (...) oraz (...) – T. w oparciu o ustalenia poczynione przez biegłego K. W., które z kolei stanowiły podstawę wyliczenia przez Sąd Okręgowy w O. w sprawie (...) wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu.

Zważywszy na to, że pozew w niniejszym postępowaniu dotyczy wynagrodzenia za bezumowne korzystanie, konieczne było ustalenie także obszaru wyłączonego użytkowania z uwagi na ulokowanie na działkach powódki urządzeń

elektroenergetycznych w postaci słupów posadowionych na nieruchomościach powódek, a stanowiących elementy linii relacji (...), B. – (...) oraz (...) – T.. W tym celu Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu sieci instalacji elektrycznych R. J. (1).

Biegły w opinii pisemnej wskazał, że na działce numer (...) obszar gruntów wyłączonych z eksploatacji z uwagi na posadowione tam słupy wynosi 153 m² (k. 259).

Na rozprawie biegły R. J. doprecyzował, że obszar gruntów wyłączonych z eksploatacji na działce numer (...) wynosi 13,2 m², bowiem obejmuje dwa słupy nie uwzględnione wcześniej w treści pisemnej opinii (k. 318). Łącznie zatem obszar wyłączony całkowicie z eksploatacji w ocenie biegłego z uwagi na posadowione na obu nieruchomościach powódki urządzenia elektroenergetyczne wynosi 166,2 m².

Ponadto Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu szacowania nieruchomości P. W. (2) na okoliczność wysokości należności za 1 m² gruntów z tytułu bezumownego korzystania z gruntów w poszczególnych okresach wskazanych w pozwie.

Biegły P. W. (2) ustalił wartość rynkową 1 m² gruntów rolnych w odniesieniu do obu powyższych działek, przy czym nie można zapominać, że w ustnej opinii uzupełniającej biegły wytłumaczył mechanizm obliczania należności obejmującej wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości, odwołując się do wskaźnika K, który określa ograniczenia związane ze sposobem wykorzystania gruntu.

Biegły P. W. wskazał, że dla nieruchomości powódki brak jest aktualnego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Takiego planu nie było również w latach 2007-2017. Jak wyjaśnił biegły w pisemnej opinii, analizę cen transakcyjnych podobnych gruntów przeznaczonych na cele rolne oraz pod zabudowę przemysłowo-składową dokonał w oparciu o dane rynkowe zgromadzone w bazie Urzędu Miasta w O.. Badano transakcje zaistniałe głównie w strefach pośrednich i peryferyjnych miasta O., zawarte w latach 2006-2017. Z uwagi na znacznie mniejszą powierzchnię nieruchomości porównawczych do powierzchni działek będących przedmiotem opinii biegły zastosował obniżenie wartości średniej ceny 1 m² o 10 %. Dodatkowo z uwagi na to, że większość transakcji działkami dotyczyła lepszej lokalizacji w stosunku do działek powódki biegły zastosował kolejne obniżenie wartości średniej ceny 1 m² o 10 %. Łącznie zatem obniżono wartość średniej ceny 1 m² o 20 % w poszczególnych latach.

Biegły P. W. (2) ustalił, że należność za 1 m² z tytułu wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości rolnych, wynosiła:

- od 1 stycznia do 31 grudnia 2007 r. – 25 zł/m²,
- od 1 stycznia do 31 grudnia 2008 r. – 34 zł/m²,
- od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r. – 34 zł/m²,
- od 1 stycznia do 31 grudnia 2010 r. – 35 zł/m²,
- od 1 stycznia do 31 grudnia 2011 r. – 35 zł/m²,
- od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 r. – 32 zł/m²,
- od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r. – 32 zł/m²,
- od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 r. – 27 zł/m²,

- od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 r. – 27 zł/m²,
- od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 r. – 23 zł/m²,
- od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r. – 23 zł/m².

Współczynnik K jako współczynnik z tytułu współkorzystania z gruntu przez właściciela nieruchomości uwzględniający sposób wykorzystania gruntu, rodzaj urządzeń i zakres oddziaływania tych urządzeń na gruncie, a także zakres możliwości wykorzystania gruntu przez właściciela i związane z tym ograniczenia wynosił odpowiednio:

- od 0,2 do 0,1 w zakresie w jakim z gruntu korzystałby zakład energetyczny,
- od 0,8 do 0,9 w przypadku gdyby z gruntu korzystał jego właściciel.

Zdaniem Sądu opinie obu biegłych zasługiwały na uwzględnienie, bowiem odpowiadają na wszystkie istotne dla rozstrzygnięcia sprawy pytania, przez co mogły stanowić podstawę czynienia wiążących w niej ustaleń faktycznych. Biegły R. J. ustalił obszar powierzchni wyłączonych z eksploatacji, zaś biegły P. W. wyliczył stawki wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości w odniesieniu do każdego z gruntów, w zależności od rodzaju gruntu i jego przeznaczenia oraz możliwości jego wykorzystania. Ponadto biegły na rozprawie ustnie uzupełnił swoją opinię wskazując na konieczność przyjęcia współczynnika K przy ustalaniu wynagrodzenia z tego tytułu.

W oparciu o ww. opinie biegłych Sąd uznał, że obie działki gruntu są gruntami rolnymi. Tak przyjęli wskazani wyżej biegli w opiniach pisemnych, a wnioski w tym przedmiocie pokrywają się z treścią opinii biegłego K. W. sporządzonej na potrzeby postępowania przed Sądem Rejonowym w O. o sygn. (...), który obie wymienione działki zaliczył do gruntów położonych wśród gruntów rolnych (k. 319 akt (...)). Ww. działki były wykorzystywane cały czas jako grunt rolny i co do nich powódka nie podejmowała jakichkolwiek działań zmierzających do zmiany przeznaczenia i zmiany sposobu korzystania.

Dokonując obliczenia wynagrodzenia z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości powódki należało przemnożyć przez opisany wyżej współczynnik cenę oraz powierzchnię obszarów: całkowicie wyłączonego z użytkowania i obszaru, z którego korzystanie jest ograniczone.

Powierzchnia gruntów obejmująca pas eksploatacyjny urządzeń elektroenergetycznych w postaci linii napowietrznych relacji: (...), B. – (...) oraz (...) – T. wynosi:

- 653 m² dla linii napowietrznej SN 15 kV relacji (...) (działki nr (...)),
- 945 m² dla linii napowietrznej SN 15 kV relacji B. – (...) (działki nr (...)),
- 450 m² dla linii napowietrznej SN 15 kV relacji (...) – T. (działki nr (...)).

łącznie **2.048 m²**.

Celem obliczenia wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z obszaru obejmującego wskazany wyżej obszar, z którego korzystanie jest ograniczone, należało przemnożyć tę kwotę przez cenę oraz opisany wyżej współczynnik K. Sąd przyjął wartość tego współczynnika na poziomie 0,15, tj. wartość średnia między wskazaną przez biegłego wartością od 0,2 do 0,1 przyjętego dla zakresu, w jakim z gruntu korzystałby zakład energetyczny. Powódka nie została zupełnie pozbawiona fizycznego władztwa nad nieruchomościami (za wyjątkiem gruntu bezpośrednio zajętego pod słupami i wokół nich). Posadowienie urządzeń elektroenergetycznych stanowi przejaw ograniczenia korzystania z nieruchomości, ale słupy i elementy sieci nie przeszkadzają w dotychczasowym sposobie korzystania z nieruchomości i możliwe jest wybudowanie na części nieruchomości budynków mieszkalnych, co oznacza, że ingerencja w prawo własności jest niewielka, a wręcz znikoma. Niemniej jednak należy podkreślić, że powódka zmuszona jest znosić fakt

istnienia tych urządzeń na swoich gruntach i tolerować obecność pracowników pozwanej spółki, którzy od czasu do czasu muszą przeprowadzać prace konserwacyjne czy naprawcze urządzeń elektroenergetycznych. Ograniczenia te nie są duże i dlatego Sąd przyjął wysokość „współczynnika zakłócania” na 0,15.

Dokonując obliczenia kwota wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z obszaru obejmującego pas eksploatacyjny urządzeń elektroenergetycznych w postaci linii napowietrznych relacji: (...), B. – (...) oraz (...) – T. wynosi za okres dochodzony pozwem wynosi:

- od 29 grudnia do 31 grudnia 2007 r.: $25 \text{ zł} \times 2048 \text{ m}^2 \times 0,15 = 7.680 \text{ zł}$, przy czym:

$7.680,- \text{ zł} / 365 = 21,04 \text{ zł}$ za każdy dzień, a zatem: $3 \times 21,04 \text{ zł} = \mathbf{63,12 \text{ zł}}$

- od 1 stycznia do 31 grudnia 2008 r.: $34 \text{ zł} \times 2048 \text{ m}^2 \times 0,15 = \mathbf{10.444,80 \text{ zł}}$

- od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.: $34 \text{ zł} \times 2048 \text{ m}^2 \times 0,15 = \mathbf{10.444,80 \text{ zł}}$

- od 1 stycznia do 31 grudnia 2010 r.: $35 \text{ zł} \times 2048 \text{ m}^2 \times 0,15 = \mathbf{10.752 \text{ zł}}$

- od 1 stycznia do 31 grudnia 2011 r.: $35 \text{ zł} \times 2048 \text{ m}^2 \times 0,15 = \mathbf{10.752 \text{ zł}}$

- od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 r.: $32 \text{ zł} \times 2048 \text{ m}^2 \times 0,15 = \mathbf{9.830,14}$

- od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r.: $32 \text{ zł} \times 2048 \text{ m}^2 \times 0,15 = \mathbf{9.830,14}$

- od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 r.: $27 \text{ zł} \times 2048 \text{ m}^2 \times 0,15 = \mathbf{8.294,40 \text{ zł}}$

- od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 r.: $27 \text{ zł} / \times 2048 \text{ m}^2 \times 0,15 = \mathbf{8.294,40 \text{ zł}}$

- od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 r.: $23 \text{ zł} \times 2048 \text{ m}^2 \times 0,15 = \mathbf{7.065,60 \text{ zł}}$

- od 1 stycznia do 17 października 2017 r.: $23 \text{ zł} \times 2048 \text{ m}^2 \times 0,15 = 7.065,60 \text{ zł}$, przy czym:

$7.065,60 \text{ zł} / 365 = 19,36 \text{ zł}$ za każdy dzień, a zatem: 290 dni (odejmując od 365 dni okres od 18 października do 31 grudnia: $365 \text{ minus } 75 \text{ dni} = 290$) $\times 19,36 = \mathbf{5.614,40 \text{ zł}}$

Łącznie : **91.385,80 zł.**

Celem ustalenia wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z obszaru wyłączzonego całkowicie z eksploatacji z uwagi na posadowione na nieruchomościach powódki urządzenia elektroenergetyczne wynoszącego 153 m^2 należało przemnożyć tę kwotę przez cenę oraz opisany wyżej współczynnik K. Sąd przyjął wartość tego współczynnika na poziomie 0,85, tj. wartość średnia między wskazaną przez biegłego wartością od 0,8 do 0,9 przyjętego dla zakresu korzystania z gruntu przez właściciela.

Dokonując obliczenia uzyskana w ten sposób kwota wynosi za okres:

- od 29 grudnia do 31 grudnia 2007 r.: $25 \text{ zł} \times 166,2 \text{ m}^2 \times 0,85 = 3.531,75 \text{ zł}$, przy czym: $3.531,75 \text{ zł} / 365 = 9,68 \text{ zł}$ za każdy dzień, a zatem: $3 \times 9,68 \text{ zł} = \mathbf{29,04 \text{ zł}}$

- od 1 stycznia do 31 grudnia 2008 r.: $34 \text{ zł} \times 166,2 \text{ m}^2 \times 0,85 = \mathbf{4.803,18 \text{ zł}}$

- od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.: $34 \text{ zł} \times 166,2 \text{ m}^2 \times 0,85 = \mathbf{4.803,18 \text{ zł}}$

- od 1 stycznia do 31 grudnia 2010 r.: $35 \text{ zł} \times 166,2 \text{ m}^2 \times 0,85 = 4.944,45 \text{ zł}$

- od 1 stycznia do 31 grudnia 2011 r.: $35 \text{ zł} \times 166,2 \text{ m}^2 \times 0,85 = 4.944,45 \text{ zł}$

- od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 r.: $32 \text{ zł} \times 166,2 \text{ m}^2 \times 0,85 = 4.520,64$

- od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r.: $32 \text{ zł} \times 166,2 \text{ m}^2 \times 0,85 = 4.520,64$

- od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 r.: $27 \text{ zł} \times 166,2 \text{ m}^2 \times 0,85 = 3.814,29 \text{ zł}$

- od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 r.: $27 \text{ zł} / \times 166,2 \text{ m}^2 \times 0,85 = 3.814,29 \text{ zł}$

- od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 r.: $23 \text{ zł} \times 166,2 \text{ m}^2 \times 0,85 = 3.249,21 \text{ zł}$

- od 1 stycznia do 17 października 2017 r.: $23 \text{ zł} \times 166,2 \text{ m}^2 \times 0,85 = 3.249,21 \text{ zł}$, przy czym:

$3.249,21 \text{ zł} / 365 = 8,91 \text{ zł}$ za każdy dzień, a zatem: 290 dni (odejmując od 365 dni okres od 18 października do 31 grudnia: $365 \text{ minus } 75 \text{ dni} = 290$) $\times 8,91 = 2.583,90 \text{ zł}$

Łącznie: 42.027,27 zł

Łącznie zatem kwota należnego powódce wynagrodzenia wynosi $91.385,80 \text{ zł}$ plus $42.027,27 \text{ zł} = 133.413,07 \text{ zł}$.

Powódka domagała się zapłaty kwoty 100.000 zł , a zatem jej żądanie zapłaty jest w pełni zasadne, o czy orzeczono jak w punkcie I zasądając ww. kwotę na rzecz powódki od pozwanej spółki na podstawie art. 224 § 2 k.c. w zw. z art. 225 k.c. i art. 230 k.c.

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c. Sąd nie znalazł podstaw do zasądzenia odsetek zgodnie z żądaniem pozwu, tj. od dnia 26 grudnia 2016 r. Przede wszystkim należy zwrócić uwagę na to, że żądanie odsetkowe obejmuje okres, w którym między stronami toczyło się jeszcze postępowanie o ustanowienie służebności przesyłu w stosunku do urządzeń elektroenergetycznych posadowionych na nieruchomości powódki. Prawomocne postanowienie w przedmiocie ustanowienia służebności zapadło w dniu 17 października 2017 r. Istotnie, pismem z dnia 14 grudnia 2016 r. powódka wezwała pozwanego do zapłaty 100.000 zł za bezumowne korzystanie z jej działek przez ostatnie 10 lat. Należy zwrócić jednak uwagę, że określone w piśmie żądanie było dalece nieprecyzyjne. Większość linii przebiegających na działkach powódki została objęta skutecznym wnioskiem o zasiedzenie służebności przesyłu. Jedynie co do 3 z nich ustanowiono tę służebność. Z tego względu dopiero od czasu wytoczenia powództwa o zapłatę można w istocie mówić o skonkretyzowaniu żądania i pozostawaniu pozwanego w opóźnieniu uzasadniającym żądanie odsetek. Z tego względu zasądzono je od dnia 6 stycznia 2018 r.

W tej sytuacji dalej idące roszczenie odsetkowe oddalono, o czym orzeczono jak w pkt. II sentencji wyroku.

O kosztach Sąd orzekł jak w punkcie III wyroku na podstawie art. 100 k.p.c.

Za powyższym rozstrzygnięciem przemawiała okoliczność, że powódka praktycznie w całości wygrała proces, ulegając jedynie nieznacznie (w zakresie żądania odsetek).

Do kosztów poniesionych przez stronę powodową w łącznej wysokości $19.306,17 \text{ złotych}$ zaliczono:

- uiszczoną w całości opłatę sądową od pozwu w wysokości 5.000 złotych (k. 13),

- wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 5.400 zł ,

- opłata skarbową od pełnomocnictw w kwocie 17 zł ,

- koszt uiszczonych i wykorzystanych zaliczek na poczet wynagrodzeń biegłych w kwocie 8.849,17 zł,
- uiszczoną opłatę od zażalenia w kwocie 40 zł.

O wynagrodzeniu pełnomocnika Sąd orzekł na podstawie § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.